

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1ถึง4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกรมตำรวจ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ของครูตำรวจตระเวนชายแดน ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร รวมทั้งปัญหา และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในแต่ละด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 11 โรงเรียน ซึ่งสุ่มจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกรมตำรวจ จำนวน 105 โรงเรียน กระจายอยู่ในจังหวัดที่มีกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่ จากทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทยโดยผู้ให้ข้อมูลคือ ครูตำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน 44 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ฉบับ ได้แก่

2.1 แบบบันทึกการสังเกตการจัดเรียงการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน 1 ชุด เป็นแบบที่ใช้บันทึกพฤติกรรมที่ครูแสดงออกในขณะที่สอนคาบนั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มต้นการสอนจนถึงสิ้นสุดการสอน ในเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2 แบบตรวจรายการการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 1 ชุด และแบบตรวจรายการการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 1 ชุด ลักษณะเป็นรายการของการจัดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละด้านซึ่งมี 7 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.3 แบบสัมภาษณ์ สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน 1 ชุด เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีเค้าโครงล่วงหน้า (Structure Interview) จัดทำเป็นแบบกำหนดให้เลือกตอบ (Check lists) และแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended) โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในด้าน 7 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การสอนซ่อมเสริม และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง ทุกโรงเรียน โดยขอความร่วมมือจากกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เจ้าหน้าที่แผนก 5 กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขตต่าง ๆ และขอความอนุเคราะห์ เรื่องยานพาหนะ และเจ้าหน้าที่เพื่อให้ความ

ช่วยเหลือนำผู้วิจัยส่งไปยังโรงเรือนต่าง ๆ

3.2 นำเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบบันทึกการสังเกตการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ไปสังเกตการสอนของครูตำรวจตระเวนชายแดน ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ชั้นละ 11 คน รวมทั้งสิ้น 44 คน โดยเข้าสังเกต คนละ 2 ครั้ง รวม 88 ครั้ง ใช้เวลาสังเกตครั้งละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที รวมใช้เวลาสังเกตครั้งละ 60 นาที

3.3 หลังจากเข้าสังเกตการสอนแล้ว จึงนำข้อมูลมาทำเครื่องหมาย / (รอยคะแนน) ในแบบตรวจรายการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ตามรายการของการจัดกิจกรรมในแต่ละด้าน จำนวน 2 ครั้ง

3.4 นำแบบสัมภาษณ์ สภาวะปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา ไปสัมภาษณ์ ครูตำรวจตระเวนชายแดน ผู้สอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน 44 คน แล้วจัดบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ลงในแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบตรวจรายการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มาวิเคราะห์หาความถี่ของจำนวนครูที่ปฏิบัติกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ สภาวะปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 มาวิเคราะห์หาความถี่ ในประเด็นที่สอดคล้องกัน และสรุปรวบรวมเสนอในรูปตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้เป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพของครูตำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของครูตำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

ตอนที่ 3 สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนการสอน
วิชาภาษาไทยของครูตำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

ตอนที่ 1 สภาพของครูตำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

1.1 ครูตำรวจตระเวนชายแดนจำนวนมากที่สุด 23 คน มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีเพียง 1 คน อายุระหว่าง 51-60 ปี ครูตำรวจตระเวนชายแดนจำนวนมากที่สุด 22 คน มีอายุราชการระหว่าง 5-10 ปี น้อยที่สุดจำนวน 1 คน เท่ากัน มีอายุราชการระหว่าง 21-25 ปี และระหว่าง 26-30 ปี โดยครูตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 42 คน มีตำแหน่งเป็นผู้บังคับหมู่ และจำนวน 2 คน มีตำแหน่งเป็นลูกแถว

1.2 ในเรื่องวุฒิการศึกษา ครูตำรวจตระเวนชายแดนจำนวนมากที่สุด 33 คน ไม่มีวุฒิทางครู น้อยที่สุดจำนวน 3 คน มีวุฒิทางครูต่ำกว่าปริญญาตรี โดยครูจำนวนมากที่สุด 22 คน มีประสบการณ์ในการทำหน้าที่ครูระหว่าง 1-5 ปี น้อยที่สุดจำนวน 2 คน มีประสบการณ์ระหว่าง 11-15 ปี

1.3 ในเรื่องภูมิลำเนา ครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวนมากที่สุด 22 คน อยู่จังหวัดเดียวกับโรงเรียนที่สอนอยู่ น้อยที่สุดจำนวน 9 คน มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดอื่นและภาคอื่น

1.4 สาเหตุที่ทำให้ครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวนมากที่สุด 21 คน มาทำหน้าที่ครูเพราะต้องการพัฒนาเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร โกลคมนาคมให้ได้รับการศึกษา อ่านออกเขียนได้ เหมือนเด็กทั่วไป มีเพียง 3 คน เพราะผู้บังคับบัญชามอบหมาย โดยครูเกือบทั้งหมดมีความพึงพอใจในการทำหน้าที่ครู มีเพียง 2 คน ที่บอกว่าไม่พึงพอใจ

1.5 เรื่องภาระหน้าที่ครูตำรวจตระเวนชายแดนทุกคนปฏิบัติหน้าที่ในการสอนนักเรียนในเวลาราชการ และทำงานโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยครูจำนวนมากที่สุด 21 คน รับผิดชอบงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เช่น ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ทำสวนผลไม้ ฯลฯ น้อยที่สุดจำนวน 1 คน เท่ากัน ทำโครงการฝึกอาชีพศิษย์เก่า โครงการควบคุมสารไอโอดีน และโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

ส่วนภาระหน้าที่อื่น ๆ ที่ครูตำรวจตระเวนชายแดน ร้องลงมาจำนวน 19 คน ต้องปฏิบัติ คือ งานป้องกันและปราบปรามการค้ายาเสพติด การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การ

ฝึกอบรมคำอาวุสงคราม การก่ออาชญากรรมและผู้ร้ายข้ามแดน น้อยที่สุดจำนวน 5 คน ทำงานช่วยเหลือดูแลทุกข์สุขของประชาชน เช่นให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วย

1.6 ในเรื่องการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของผู้บังคับบัญชา มีครุฑตำรวจตระเวนชายแดน เพียง 1 คน มีความคิดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาไม่ได้สร้างขวัญและกำลังใจให้ เพราะครุฑตำรวจตระเวนชายแดนไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านความก้าวหน้าในการเลื่อนวิทยฐานะ ในหน้าที่การงาน ส่วนครุฑ จำนวน 43 คน มีความคิดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้โดยที่ครุฑทั้ง 43 คน บอกว่า ผู้บังคับบัญชามาชี้แจงมาให้กำลังใจ ชมเชยในการทำงานของครุฑที่โรงเรียนเป็นประจำ และจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในวิชาชีพครุฑประจำปี ส่วนน้อยที่สุดจำนวน 2 คน บอกว่า ผู้บังคับบัญชามาคูแ่ลทุกข์สุขของครอบครัวครุฑตำรวจตระเวนชายแดน

1.7 ในเรื่องของอัตราเงินเดือน และเบี้ยเลี้ยงรายเดือน ครุฑตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 33 คน มีความพึงพอใจ ส่วนครุฑจำนวน 11 คน ไม่พึงพอใจ เพราะอัตราเงินเดือนของข้าราชการตำรวจได้รับน้อยกว่าข้าราชการหน่วยงานอื่น แต่มีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมาก และเพราะต้องใช้จ่ายในการประสานงานเพื่อพัฒนาโรงเรียนเป็นจำนวนมาก เงินที่ได้รับจึงไม่พอใช้จ่ายภายในครอบครัว

1.8 ในเรื่องการสอนวิชาภาษาไทย ครุฑตำรวจตระเวนชายแดน จำนวนมากที่สุด 38 คน ชอบสอนภาษาไทยมาก เพราะทำให้เด็กได้รู้ภาษาไทย อ่านออก เขียนได้ และภาษาไทยเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ ครูผู้สอนได้เพิ่มพูนความรู้และได้ฝึกฝนการใช้ภาษาไทยด้วย มีเพียง 1 คน ไม่ชอบสอนวิชาภาษาไทยเพราะไม่มีความรู้ ความชำนาญในการสอน

1.9 เกี่ยวกับเอกสารหลักสูตร ครุฑตำรวจตระเวนชายแดน มีหนังสือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใช้ทุกคน น้อยที่สุดจำนวน 32 คน มีหนังสือแบบฝึกหัดวิชาภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา และในการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทย ครูจำนวน 9 คน ไม่ได้ปรับหลักสูตรก่อนนำไปใช้ ส่วนครูจำนวน 35 คน มีการปรับหลักสูตรก่อนนำไปใช้ โดยครูจำนวนมากที่สุด 26 คน ปรับในด้านวิธีสอน และการจัดกิจกรรมในบางกิจกรรม ซึ่งจะใช้ภาษาถิ่นและภาษาไทยกลางควบคู่กันไป น้อยที่สุดจำนวน 18 คน ปรับด้านการวัดและประเมินผล โดยสร้างเครื่องมือวัดผลเองในบางเรื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

ส่วนหนังสือแบบฝึกหัดพิเศษที่ทำให้เฉพาะนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นใช้นั้นครูตำรวจ-ตระเวนชายแดน เกือบทั้งหมด ไม่มีใช้ มีเพียง 2 คน เท่านั้นที่มีโดยนำมาจากอำเภอ

1.10 ในเรื่องการเพิ่มพูนความรู้ ครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวนมากที่สุด 40 คน เพิ่มพูนความรู้ในการสอนวิชาภาษาไทยโดยการอ่านหนังสือต่าง ๆ และมีเพียง 1 คน สอบถามความรู้จากครู สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ในการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีครูตำรวจ-ตระเวนชายแดน เพียง 5 คน ไม่เคยเข้ารับการอบรมเพราะเพิ่งจะเข้ามาทำหน้าที่ครู และไม่เคยได้รับการคัดเลือกจากผู้บังคับบัญชาให้เข้าอบรมวิชาภาษาไทยโดยเฉพาะ ส่วนครูจำนวน 39 คน เคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา โดยครูจำนวนมากที่สุด 28 คน เคยเข้าอบรมสัมมนามาแล้ว 1-5 ครั้ง และน้อยที่สุดจำนวน 3 คน เคยเข้าอบรมหรือสัมมนาเกิน 10 ครั้ง

ส่วนการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาภาษาไทย ให้แก่นักเรียนที่พูดภาษาถิ่น ครูตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 10 คน เคยเข้ารับการอบรม ส่วนครูจำนวน 34 คน ไม่เคยเพราะครูจำนวนมากที่สุด 20 คน บอกว่าไม่เคยมีหลักสูตรอบรม และน้อยที่สุดจำนวน 3 คน บอกว่า เพิ่งจะเข้ามาทำหน้าที่ครู

เรื่องการรับการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทยมีครูตำรวจตระเวนชายแดนเพียง 1 คน ไม่เคยได้รับการนิเทศ เพราะเพิ่งจะเข้ามาทำหน้าที่ครู ส่วนครูจำนวน 43 คน เคยได้รับการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทยมาแล้ว โดยครูจำนวนมากที่สุด 20 คน ได้รับการนิเทศจากครูใหญ่เกิน 3 ครั้งต่อปี และมีเพียง 1 คน ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 1-2 ครั้งต่อปี

1.11 ในเรื่องความคิดเห็นของครูตำรวจตระเวนชายแดนต่อนักเรียนที่สอน ครูจำนวนมากที่สุด 16 คน สอนนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่น กะเหรี่ยง มูเซอ เ้า และจีนฮ้อ และน้อยที่สุดจำนวน 4 คน เท่ากัน สอนนักเรียนที่พูดภาษาถิ่นไทยเหนือ และภาษามาลายู

ในเรื่องการมาเรียน ครูจำนวน 29 คน บอกว่านักเรียนมาเรียนสม่ำเสมอและครูจำนวน 15 คน บอกว่านักเรียนมาเรียนไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากมีปัญหาทางครอบครัว เช่น ฐานะยากจน ต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาของบุตรหลาน และเพราะสุขภาพของนักเรียนไม่แข็งแรง อีกประการหนึ่งคือมีนักเรียนบางส่วนที่ขาดเรียนไปโดยไม่ทราบสาเหตุ เนื่องจากติดตามไม่ได้

ปัญหาเรื่องสุขภาพของนักเรียน ครูจำนวน 16 คน บอกว่าไม่มีปัญหา ส่วนครู จำนวน 28 คน บอกว่ามีปัญหา โดยส่วนใหญ่จะเป็นโรคไข้หวัด ไข้เลือดออก ไข้มาลาเรีย และน้อยที่สุด เป็นโรคผิวหนัง และฟันผุ

ตอนที่ 2 การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

ในการสรุปผลการวิจัยของตอนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยยึดผลการวิจัยจากแบบตรวจราชการการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเป็นหลัก และใช้ผลการวิจัยจากแบบสัมภาษณ์สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย เป็นข้อมูลเสริม ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการเตรียมการสอน

ครุตำราตรวจระเวนชายแดนส่วนใหญ่ ใช้เอกสารหลักสูตรต่าง ๆ ในการเตรียมการสอน ได้แก่ หนังสือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หนังสือคู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา และหนังสือแบบเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ซึ่งครู จำนวนมากที่สุด 39 คน จัดหรือเตรียมกิจกรรม สื่อการสอนล่วงหน้า โดยจะเตรียมเฉพาะบางกิจกรรม ตามหนังสือคู่มือครู สำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา และน้อยที่สุดจำนวน 4 คน จัดทำบันทึกการสอนล่วงหน้า และจะทำเป็นบางครั้งเท่านั้น โดยส่วนใหญ่ ครูจะกำหนดรูปแบบในการทำบันทึกขึ้นมาเอง หรือทำตามรูปแบบที่กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดขึ้น

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.2.1 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน ครูตำราตรวจระเวนชายแดนทุกคนจัดชั้นนำสู่บทเรียนโดยการพูดคุยซักถาม แล้วโยงเข้าสู่บทเรียน น้อยที่สุดจำนวน 7 คน ใช้การเล่นเกม และ/หรือ เพลง

ขั้นการสอน ครูตำราตรวจระเวนชายแดนทุกคนจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้อย่างบทเรียน น้อยที่สุด จำนวน 2 คน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

ชั้นสรุปบทเรียน ครูสำรวจตระเวนชายแดน จำนวนมากที่สุด 37 คน
ให้นักเรียนตอบคำถาม น้อยที่สุดจำนวน 3 คน ใช้ เกม และ/หรือ เพลง

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพบว่า ในการสอนแต่ละครั้ง ครู
สำรวจตระเวนชายแดน จัดขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ครบทุกขั้นตอน

2.2.2 การจัดกิจกรรมการฟัง

ครูสำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน
มากที่สุด 20 คน เท่ากัน ให้นักเรียนฟังคำสั่งแล้วปฏิบัติตาม และให้นักเรียนฟังคำอธิบาย
คำสั่งแจ่ม หรือคำแนะนำ น้อยที่สุดจำนวน 12 คน เท่ากัน ถ้านักเรียนฟังภาษาไทยกลาง ซึ่ง
ถ้าไม่เข้าใจครูใช้ท่าทางช่วยในการสื่อความหมายและถ้านักเรียนฟังภาษาไทยกลางไม่เข้าใจ ครู
ใช้ภาษากันช่วยในการอธิบาย ส่วนครูสำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4
จำนวนมากที่สุด 20 คน ให้นักเรียนฟังคำอธิบาย คำชี้แนะหรือคำสั่งแจ่ม น้อยที่สุดจำนวน 7 คน
ให้นักเรียนฟังภาษาไทยกลางและภาษากัน เพื่อให้เห็นความแตกต่างของเสียง

2.2.3 การจัดกิจกรรมการพูด

ครูสำรวจตระเวนชายแดน ที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2
จำนวนมากที่สุด 17 คน เท่ากัน ให้นักเรียนฝึกพูดรายงานหน้าชั้น และให้นักเรียนนำคำศัพท์มา
แต่งประโยคปากเปล่า น้อยที่สุด จำนวน 2 คน ให้นักเรียนเล่นปริศนาคำทาย ส่วนครูที่สอน
ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มากที่สุดจำนวน 16 คน เท่ากัน ให้นักเรียนร่วมอภิปรายเรื่อง
ในบทเรียนกับครูและให้นักเรียนฝึกพูดคำที่มีปัญหาในการออกเสียงเช่น ร, ล น้อยที่สุดจำนวน
4 คน ให้นักเรียนเล่าเรื่องตามโครงเรื่องที่เขียนได้

2.2.4 การจัดกิจกรรมการอ่าน

ครูสำรวจตระเวนชายแดน ที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ทุกคน
ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำใหม่ในบทเรียน น้อยที่สุด จำนวน 4 คน ให้นักเรียนฝึกอ่านคำที่มี
ปัญหาในการออกเสียงภาษาไทยเปรียบเทียบกับภาษากัน ส่วนครูสำรวจตระเวนชายแดนที่สอน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ทุกคน ให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำใหม่ในบทเรียน น้อยที่สุดจำนวน
4 คน ให้นักเรียนเลือกอ่านตามความต้องการ

2.2.5 การจัดกิจกรรมการเรียน

ครุตำราวจตระเวนชายแดนที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวนมากที่สุด 20 คน เท่ากัน ให้นักเรียนคิดค่าใหม่ในบทเรียน และให้แข่งขันเขียนตามคำบอก น้อยที่สุด จำนวน 1 คน ให้นักเรียนเขียนเรื่องโดยอิสระ ส่วนครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 มากที่สุดจำนวน 21 คน ให้นักเรียนเขียนคำหรือข้อความตามคำบอก น้อยที่สุดจำนวน 2 คน ให้นักเรียนเขียนคติ คำขวัญ ข้อเตือนใจตามหัวข้อที่กำหนด

2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ครุตำราวจตระเวนชายแดน จำนวนมากที่สุด 23 คน ใช้สื่อเพื่อนำเข้าสู่บทเรียน น้อยที่สุดจำนวน 5 คน ใช้สื่อเพื่อสรุปบทเรียน ส่วนประเภทของสื่อการเรียนการสอน ที่ครูใช้กันพบว่าครูจำนวน 41 คน ใช้กระดานดำเป็นสื่อเพื่อเสนอเนื้อหาสาระของบทเรียน และครูจำนวน 13 คน ใช้สื่อประเภท ต่าง ๆ เช่น รูปภาพ บัตรคำ เกม เพลง เป็นต้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า สื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนมีไม่เพียงพอและต้องการสื่อการเรียนการสอนเพิ่ม ได้แก่ บัตรตัวอักษร บัตรคำ รูปภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียน , หนังสือแบบฝึกหัดเพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ , หนังสืออ้างอิง , หนังสือนอกเวลา และเอกสารหลักสูตรที่ทันสมัย

ในเรื่องทักษะการใช้สื่อ พบว่า ครุตำราวจตระเวนชายแดน จำนวน 10 คน ใช้สื่อที่มีขนาดเหมาะสม เห็นได้ชัดเจนทั่วถึง ใช้สื่อได้ถูกต้องไม่ติดขัด และให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการใช้สื่อ

เรื่องการใช้และเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ครุตำราวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ ใช้สื่อร่วมกับเพื่อนครูในโรงเรียน และเก็บรักษาสื่อไว้ในห้องเรียน หรือห้องเก็บสื่อและวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

2.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

ครุตำราวจตระเวนชายแดน จำนวนมากที่สุด 40 คน เท่ากัน ให้นักเรียนพูดเฉพาะภาษาไทยกลางในห้องเรียน แต่สามารถใช้ภาษาถิ่นได้เป็นบางครั้ง และให้คำชมเชยคอยกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเสมอ มีเพียง 1 คน จัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนโดย

นำผลงานในวิชาภาษาไทยของนักเรียนมาตกแต่งห้องเรียน และพบว่า ครูตำรวจตระเวนชายแดนทุกคน เห็นด้วยกับการจัดตกแต่งห้องเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งส่วนใหญ่ตกแต่งห้องเรียนด้วยการจัดบอร์ด หรือป้ายนิเทศวิชาภาษาไทย โดยจัดไว้ตลอดภาคเรียน นอกจากนี้ครูตำรวจตระเวนชายแดนได้จัดมุมหนังสือไว้ในห้องเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นหนังสือแบบเรียนและหนังสือแบบฝึกหัดวิชาต่าง ๆ แต่โดยส่วนใหญ่ ครูตำรวจตระเวนชายแดนไม่ได้จัดมุมหนังสือในห้องเรียน เนื่องจากไม่มีหนังสือและสภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวย

2.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวนมากที่สุด 42 คน วัดและประเมินผลนักเรียนขณะที่สอนโดยการซักถามนักเรียนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเสมอ น้อยที่สุดจำนวน 3 คน มีการวัดพื้นฐานความรู้ของนักเรียนก่อนสอน โดยการนำบัตรคำใหม่มาให้นักเรียนอ่านก่อนเข้าสู่บทเรียนใหม่ นอกจากนี้ ในการวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียน ครูตำรวจตระเวนชายแดนจะใช้ข้อทดสอบมากที่สุด โดยนำข้อทดสอบมาจากกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งจัดทำโดยครูวิชาการกลุ่ม ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและครูตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับมอบหมายให้ไปร่วมจัดทำ

ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ กำหนดเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้น ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยู่ทุกประการ มีเพียงส่วนน้อยที่ต้องปรับเกณฑ์ให้ต่ำลง เพราะทำให้อึดคล้องกับสภาพการเรียนรู้อันยากของนักเรียน

2.6 ด้านการสอนซ่อมเสริม

ในด้านการสอนซ่อมเสริมนั้น จากการสังเกต พบว่า มีครูตำรวจตระเวนชายแดนเพียง 4 คน จัดสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้โดยครูจัดสอนเป็นรายบุคคล และกลุ่มย่อยและให้นักเรียนเรียนเก่ง สอนนักเรียนที่เรียนช้า ซึ่งจัดสอนซ่อมเสริมทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนปกติ และจากการสัมภาษณ์ พบว่า ครูตำรวจตระเวนชายแดน เกือบทุกคนจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่เด็กที่เรียนช้า รองลงมาจัดให้แก่เด็กที่มีปัญหาอันเกิดจากภาษาถิ่น โดยการให้งานเพิ่ม เช่น ทำแบบฝึกหัด หรืออ่านหนังสือเพิ่มเติมตามที่กำหนดให้ ซึ่งทักษะภาษา

ไทยที่ครุฑำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่สอนซ่อมเสริม คือ ทักษะการอ่าน การจัดสอนซ่อมเสริม จะสอนเป็นบางวัน ในช่วงหลังเลิกเรียน โดยใช้เวลาสอนแต่ละครั้งประมาณ 25-30 นาที

2.7 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

จากการสังเกต พบว่าในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ไม่ปรากฏการปฏิบัติด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่จากการสัมภาษณ์ พบว่า ครุฑำรวจตระเวนชายแดนเกือบทุกคน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยในแต่ละปีการศึกษา โดยกิจกรรมที่จัดมากที่สุด ได้แก่ การแข่งขันคัดลายมือ รองลงมา จัดประกวดการอ่านคล่องเขียนคล่อง การประกวดเขียนเรียงความ การจัดกิจกรรมทบทวนความรู้ก่อนสอบปลายภาคเรียน หรือปลายปีโดยนำข้อสอบเก่ามาให้ฝึกทำ การนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ การจัดกิจกรรมภาษาไทยวันละคำ และการจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศภาษาไทยตามลำดับ ซึ่งช่วงเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรจะจัดในวันสำคัญประจำปี เช่น วันเด็ก วันครู วันเฉลิมพระชนมพรรษา

ตอนที่ 3 สภาพปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จากการสัมภาษณ์ครุฑำรวจตระเวนชายแดน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 44 คน ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการเตรียมการสอน

ครุฑำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 23 คน ไม่ประสบปัญหาในการเตรียมการสอนที่เหลือจำนวน 21 คน ประสบปัญหาในด้านนี้โดยพบว่า ปัญหาส่วนใหญ่ที่ครูประสบคือเรื่องเอกสารหลักสูตร สื่อ และวัสดุอุปกรณ์มีไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณในการจัดหามีจำกัด ครูมีเวลาน้อย เนื่องจากมีหลายภาระหน้าที่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจและขาดทักษะความชำนาญในการเตรียมการสอน เนื่องจากไม่ได้ศึกษาทางสาขาวิชาชีพครูโดยตรง

ครุฑำรวจตระเวนชายแดนมีแนวทางแก้ไขปัญหาโดย

1. ร้องขอและ/หรือจัดหางบประมาณจากทางหน่วยบังคับบัญชาและหน่วยงานอื่น ๆ

ทั้งของภาครัฐบาลและเอกชน 2. ครูต้องเสียสละเวลาและจัดสรรเวลาเพื่อศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม 3. ให้ผู้บังคับบัญชาในเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ 4. ขอสนับสนุนอัตรากำลังครูเพิ่ม

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ครุตำราวดตระเวนชายแดน จำนวน 25 คน ไม่ประสบปัญหาการจัดกิจกรรมทักษะการฟังที่เหลือจำนวน 19 คน ประสบปัญหาในด้านนี้ โดยพบว่า นักเรียนฟังคำหรือประโยคในภาษาไทยกลาง ซึ่งเป็นส่วนงานการเขียนไม่เข้าใจ นักเรียนฟังแล้วตีความหมายผิดและนักเรียนสื่อความหมายช้า

ครุตำราวดตระเวนชายแดน จำนวน 25 คน ไม่ประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมทักษะการพูด ที่เหลือจำนวน 19 คน ประสบปัญหาในด้านนี้โดยพบว่า นักเรียนออกเสียงไม่ชัดเจน พูดเรื่องคำในประโยคผิด และนักเรียนไม่กล้าพูด

ครุตำราวดตระเวนชายแดน จำนวน 22 คน ไม่ประสบปัญหาการจัดกิจกรรมทักษะการอ่าน ที่เหลือจำนวน 20 คน ประสบปัญหาในด้านนี้ โดยพบว่า นักเรียนอ่านออกเสียงไม่ชัดเจน อ่านไม่คล่อง อ่านเว้นวรรคตอนไม่ถูก อ่านเรื่องแล้วจับใจความไม่ได้

ครุตำราวดตระเวนชายแดน จำนวน 25 คน ไม่ประสบปัญหาการจัดกิจกรรมทักษะการเขียน ที่เหลือจำนวน 19 คน ประสบปัญหาในด้านนี้ โดยพบว่า นักเรียนเขียนคำใช้ตัวสะกด ตัวกัณฑ์ผิด เขียนลายมือไม่สวย การเขียนเรื่องความและแต่งคำประพันธ์ส่วนใหญ่ นักเรียนทำไม่ได้

สาเหตุของปัญหาการจัดกิจกรรมการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนดังกล่าว เนื่องจากอิทธิพลของภาษาถิ่นที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน

แนวทางแก้ไขปัญหา ได้แก่ 1) ให้นักเรียนได้รับการฝึกบ่อส ๆ และฝึกซ้ำ ๆ ในคำที่มีปัญหาทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน 2) ครูใช้ภาษาถิ่นและภาษาไทยกลางในการอธิบายคำหรือประโยคที่นักเรียนไม่เข้าใจ และใช้สื่อทั้งภาพและท่าทางช่วยอธิบาย 3) ครูจัดประกวดหรือแข่งขันในทักษะต่าง ๆ โดยมีรางวัลให้เป็นแรงจูงใจ

3.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ครุตำราวจตระเวนชายแดน จำนวน 32 คน ไม่ประสบปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอน ที่เหลือจำนวน 12 คน ประสบปัญหาในด้านนี้ โดยพบว่า ครูไม่ค่อยจะใช้สื่อการเรียนการสอน , สื่อการสอนมีไม่เพียงพอ , ครูขาดความรู้ความชำนาญในการผลิตสื่อ เพราะครูไม่ได้รับการศึกษาทางด้านนี้ งบประมาณมีจำกัดในการจัดซื้อจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์ จึงทำให้วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตขาดแคลน

แนวทางแก้ไข 1) ขอสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณเพิ่มจากหน่วยงาน บัณฑิตบัญชา และหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชน 2) ครูต้องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการอบรมและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3) ครูใช้สื่อที่หาได้จากวัสดุรอบ ๆ ตัว 4) ขอซื้อหรือขอบริจาคสื่อต่าง ๆ จากสถาบันทางการศึกษาอื่น ๆ เช่น วิทยาลัยครู

3.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

ครุตำราวจตระเวนชายแดน จำนวน 27 คน ไม่ประสบปัญหาการจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนการสอนที่เหลือจำนวน 17 คน ประสบปัญหาในด้านนี้ โดยพบว่า สภาพห้องเรียน ไม่เอื้ออำนวย, ขาดแคลนสื่อและวัสดุอุปกรณ์ ครูไม่มีเวลามากพอและขาดความรู้ความสามารถในการจัดตกแต่งห้องเรียน เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด ทั้งในการก่อสร้างอาคารเรียน และ การจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ และครูต้องทำภารกิจต่าง ๆ มาก

แนวทางแก้ไข 1) ขอสนับสนุนสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณเพิ่มจากหน่วยงาน บัณฑิตบัญชาและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐบาลและเอกชน 2) ครูหาความรู้เพิ่มเติมจากการอบรมและศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง 3) ใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่หาได้ง่ายและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และจัดสิ่งแวดล้อม 4) ครูจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อตกแต่งห้องเรียนด้วยตนเอง

3.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ครุตำราวจตระเวนชายแดนจำนวน 37 คน ไม่ประสบปัญหาการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน ที่เหลือจำนวน 7 คน ประสบปัญหาในด้านนี้ โดยพบว่า ครูขาดความรู้ ความชำนาญในการผลิตเครื่องมือวัดผลและวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตเครื่องมือวัดผลมีไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณมีจำกัด ในด้านตัวนักเรียนจะทำข้อสอบซ้ำและทำไม่ค่อยจะได้ เนื่องจากนำ

ข้อสอบมาจากกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและหนังสือ
ที่ใช้เรียนมีไม่เหมือนกัน

แนวทางแก้ไข 1) ครูสำรวจตระเวนชายแดนไปร่วมทำเครื่องมือวัดและ
ประเมินผลกับครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอยู่ในกลุ่มโรงเรียน
เดียวกัน แล้วนำเครื่องมือนั้นมาใช้ 2) ส่งครูเข้าอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
3) ยืดหยุ่นเวลาในการทำข้อสอบให้นักเรียน 4) นำข้อสอบเก่ามาให้เด็กเรียนฝึกทำ

3.6 ด้านการสอนซ่อมเสริม

ครูสำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 11 คน ไม่ประสบปัญหาการสอนซ่อมเสริม
ที่เหลือจำนวน 33 คน ประสบปัญหาในด้านนี้ โดยพบว่า ครูสำรวจตระเวนชายแดนมีเวลาน้อย
และจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ นักเรียนเบื่อหน่ายที่จะเรียน ไม่สนใจที่จะเรียน และนักเรียน
ไม่สะดวกที่จะอยู่เรียนหลังเลิกเรียน

แนวทางแก้ไข 1) ครูใช้สื่อต่าง ๆ จูงใจให้นักเรียนต้องการเรียน และใช้การ
ลงโทษด้วย 2) ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองช่วยกวดขัน และเอาใจใส่เรื่องการเรียนของ
บุตรหลานมากขึ้น 3) จัดสอนซ่อมเสริมในทุกโอกาสและทุกเวลาเท่าที่จะทำได้ในวันเรียนปกติ
และวันเสาร์-อาทิตย์

3.7 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ครูสำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 33 คน ไม่ประสบปัญหาการจัดกิจกรรม
เสริมหลักสูตร ที่เหลือ จำนวน 11 คน ประสบปัญหาในด้านนี้ โดยพบว่า ครูมีภารกิจต่าง ๆ
ต้องทำมากจึงไม่มีเวลา และขาดความรู้ความชำนาญในการจัดกิจกรรม ทั้งยังขาดแคลนวัสดุ
อุปกรณ์ต่าง ๆ นักเรียนและผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมไม่มากนัก เนื่องจาก
กิจกรรมไม่น่าสนใจ และมีภาระทางครอบครัวมาก

แนวทางแก้ไข 1) ขอความร่วมมือจากภาครัฐบาลและเอกชนและผู้ปกครองในการ
จัดกิจกรรมต่าง ๆ และมีรางวัลจูงใจที่น่าสนใจ 2) นำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมที่อื่น ๆ

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยยึดผลการวิจัยจากแบบตรวจรายการการจัดการเรียนการสอนและแบบสัมภาษณ์ สภาพปัญหา สาเหตุและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนบางส่วนเป็นหลัก ใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวบางส่วน และจากการสังเกตสภาพทั่วไปของโรงเรียน และนักเรียนเป็นข้อมูลประกอบในการอภิปรายผล

1. สภาพภาพของครุฑำรวจตระเวนชายแดน

จากผลการวิจัยพบว่าครุฑำรวจตระเวนชายแดน ผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี รองลงมามีอายุระหว่าง 20-30 ปี มีอายุราชการระหว่าง 5-10 ปี โดยมีตำแหน่งเป็นผู้บังคับหมู่ และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ครุฑำรวจระหว่าง 1-5 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครุฑำรวจตระเวนชายแดน เป็นผู้ที่มีวัย และประสบการณ์ที่เหมาะสม เนื่องจากวัยนี้เป็นวัยที่มีความสุขุม รอบคอบ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งครุฑำรวจตระเวนชายแดน ต้องมีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติหลายอย่าง จากผลการวิจัยพบว่า ครุฑำรวจทุกคนมีหน้าที่ในการสอนและปฏิบัติงานสนองแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยได้จัดทำโครงการต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียนครุฑำรวจตระเวนชายแดน 7 โครงการ (ภาคผนวก) แล้วจึงรายงานผลการปฏิบัติงานไปยังสำนักงานโครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รองลงมาปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการค้ายาเสพติด การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า การลักลอบการค้าอาวุธสงครามการก่ออาชญากรรมและผู้ร้ายข้ามแดน การทำงานการข่าวและงานมวลชนสัมพันธ์ ถึงแม้ว่าครุฑำรวจตระเวนชายแดนต้องปฏิบัติภารกิจหลายประการ แต่จากผลการวิจัยก็พบว่า ครุฑำรวจทุกคนมีความพึงพอใจที่ได้มาปฏิบัติงานในหน้าที่ครุฑำรวจ อาจเนื่องมาจากได้รับขวัญและกำลังใจจากผู้บังคับบัญชา ซึ่งการวิจัยพบว่า ครุฑำรวจทุกคนบอกว่าผู้บังคับบัญชาสรางขวัญและกำลังใจในการทำงาน โดยการไปเยี่ยมเยียนให้กำลังใจ และชมเชยการทำงานของครุฑำรวจที่โรงเรียนเป็นประจำ และยังจัดให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในวิชาชีพครุฑำรวจประจำปี นอกจากนี้ยังมีความพึงพอใจในสวัสดิการ เบี้ยเลี้ยงค่าตอบแทน

ที่เหมาะสม แต่ทั้งนี้ก็ยังมีความน้อยที่ไม่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติหน้าที่ครู อาจเนื่องมาจาก ผลการวิจัยพบว่าครูมิได้สมัครใจมาปฏิบัติหน้าที่ครู แต่ถูกคัดเลือกเนื่องจากมีวุฒิทางการศึกษา และครูเห็นว่าผู้บังคับบัญชาไม่ได้สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานให้ เนื่องจากไม่ได้รับการ สนับสนุนในด้านความก้าวหน้า และการเลื่อนวิทยฐานะในหน้าที่การงาน

ถึงแม้การวิจัยจะพบว่าในการสมัครเข้ามาเพื่อปฏิบัติหน้าที่ครูนั้น ครูตำรวจตระเวน-ชายแดนส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางการศึกษามาก่อน เนื่องจากในการรับสมัครจะรับตำรวจตระเวน-ชายแดนที่มีวุฒิตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป แต่หลังจากได้ปฏิบัติหน้าที่ครู ก็ได้เพิ่มพูนความรู้ ในด้านการศึกษาโดยสมัครเป็นนักศึกษาภาคคนอกเวลา คณะครุศาสตร์ ในวิทยาลัยครู และ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ประกอบกับกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้รับความร่วมมือจาก กรมฝึกหัดครู สนองโครงการตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการจัดทำโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โดยจัดอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนใน ระดับประถมศึกษาประจำปีให้แก่ครูตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งผลจากการวิจัย ปรากฏว่าครู ตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ ได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมาแล้ว 1-5 ครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าได้มีการเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ และสามารถจัดการเรียนการสอน ในระดับประถมศึกษาได้ นอกจากนี้ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ ยังได้รับการนิเทศการสอน จากครูใหญ่ เกิน 3 ครั้งต่อปี อันเป็นการนิเทศภายใน ซึ่งพนัส หัสสนาคินทร์ (2524) ได้ ให้อธิบายเสนอแนะว่า การนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นไปในลักษณะการร่วมมือทำงานกับครู ด้วยการค้นหาสภาพของครูแต่ละคนให้พบ แล้วช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้บรรลุถึงขีดสูงสุดแห่ง สภาพภาพนั้น ส่วนการนิเทศจากภายนอกนั้น ได้รับการนิเทศจากอาจารย์ที่มาจากวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั่วประเทศ ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เป้าหมาย ซึ่งได้ดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ.2526 อันเป็นส่วนหนึ่งในโครงการ ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ดังที่กล่าวมาแล้ว

เนื่องจากโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีนักเรียนที่พูดภาษากันในการติดต่อสื่อสาร มากกว่าพูดภาษาไทยกลาง ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่สอน นักเรียนที่พูดภาษาของชนเผ่ากะเหรี่ยง มูเซอ เหว้า และจีนฮ่อ รองลงมาสอนนักเรียนที่พูดภาษา-ไทยอีสาน และมีส่วนน้อยที่สอนนักเรียนที่พูดภาษากันมลายู การที่ครูตำรวจตระเวนชายแดน

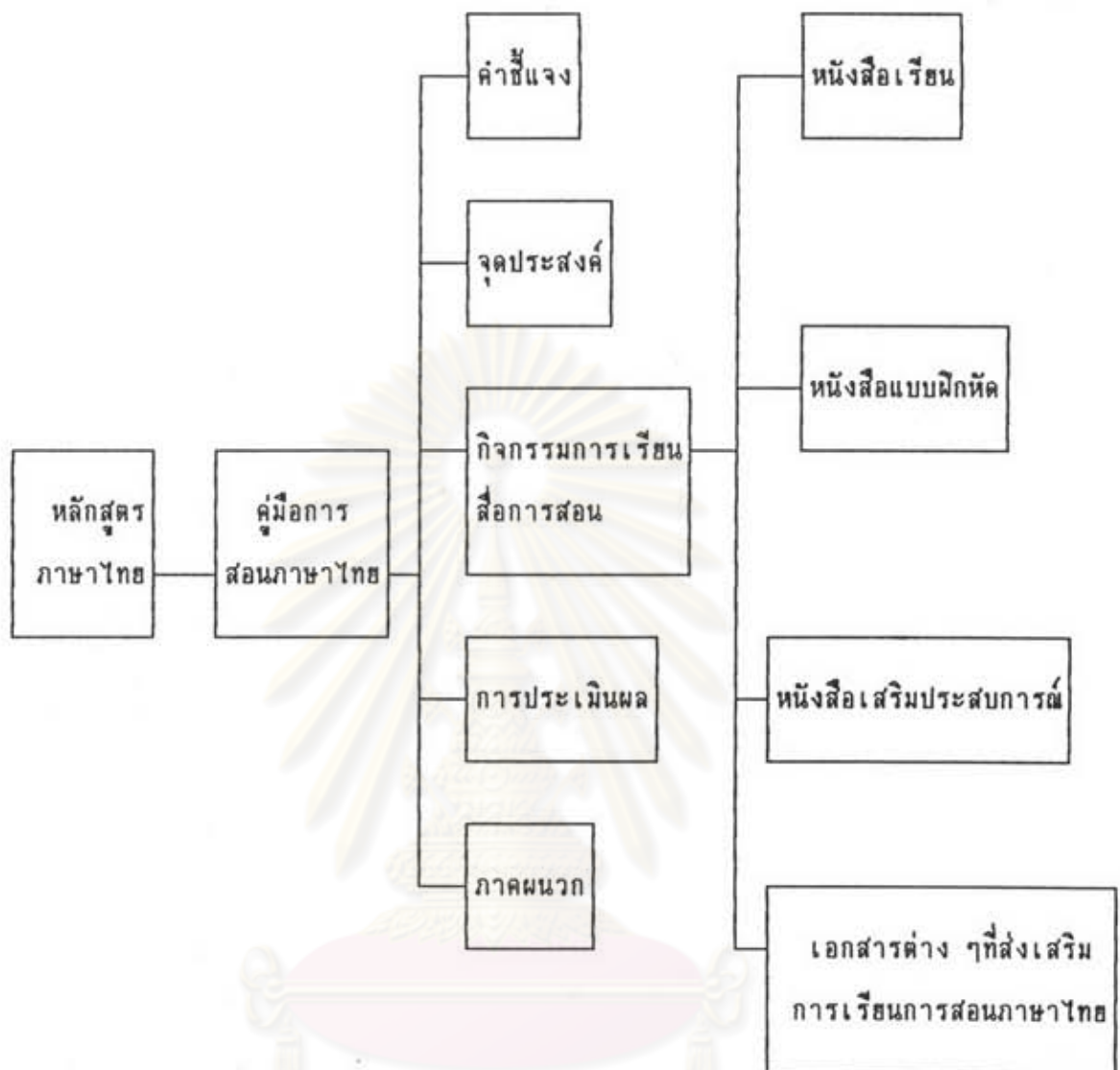
ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเดียวกันกับโรงเรียนที่สอนอยู่ ย่อมจะใช้ภาษาถิ่นนั้น ๆ ในการติดต่อสื่อสารได้ไม่มากนัก ซึ่ง ทองคุณ หงส์พันธ์ (2519) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในท้องถิ่นไว้ว่าครูที่ออกไปปฏิบัติหน้าที่ตามโรงเรียนในหมู่บ้านต่างๆ มีความจำเป็นต้องรู้และเข้าใจในเรื่องภาษา และขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นที่ตนเข้าไปปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาถิ่นจะมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับครูในการสอน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 ด้านการเตรียมการสอน

ในการเตรียมการสอนครูดำรงตระเวนชายแดนส่วนใหญ่จัดทำ หรือเตรียมกิจกรรมสื่อการสอนล่วงหน้า ซึ่งจากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมทำให้ทราบว่า เตรียมการสอนโดยทำโครงการสอนและบันทึกการสอน ที่เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นบางครั้งเท่านั้นโดยกำหนดรูปแบบในการทำบันทึกด้วยตนเอง หรือทำตามรูปแบบที่กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูดำรงตระเวนชายแดนใช้หนังสือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2523) หนังสือคู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา หนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษาและบันทึกการสอนสำเร็จรูปของสำนักพิมพ์เอกชน ซึ่งมีรายละเอียดในการจัดกิจกรรมสามารถนำมาใช้หรือเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ดี รวมทั้งช่วยให้ผู้สอนปฏิบัติงานได้สะดวกและประหยัดเวลาเป็นอย่างมาก ดังที่ สุชาดา วัชวุฒิ (2535) ได้เสนอแผนภูมิแสดงการใช้เอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยให้สัมพันธ์กัน ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิแสดงการใช้เอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยให้สัมพันธ์กัน

จากแผนภูมิแสดงให้เห็นว่า เอกสารประกอบหลักสูตรภาษาไทยทุกชนิด มีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกันทุกส่วน และสัมพันธ์กับหลักสูตรภาษาไทยแม่บท ถ้าครูสามารถใช้ได้ถูกต้องตามขั้นตอนจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอน บรรลุเป้าหมายตามที่หลักสูตรต้องการได้อย่างครบถ้วน ในส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เสนอแนะไว้ในเอกสารหลักสูตรภาษาไทยซึ่งมีรายละเอียดจำนวนมาก เพื่อให้ผู้สอนได้มีโอกาสเลือกเป็นบางกิจกรรมการสอนนั้น ครูตำราวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ได้เตรียมกิจกรรมในการสอนเป็นบางกิจกรรม เนื่องจากต้องการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น สภาพของผู้เรียน รวมทั้งสภาพของ

ผู้สอนเองด้วย

ในด้านปัญหาที่เกิดขึ้นในการเตรียมการสอนนั้น พบว่า มีครุตำราวจระเวณชายแดน ส่วนใหญ่ (จำนวน 21 คน) ประสบปัญหาเกี่ยวกับตัวครูเอง ขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดประสบการณ์ และทักษะในการเตรียมการสอน ประกอบกับขาดวัสดุอุปกรณ์และเอกสาร หลักสูตรภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) บางเล่ม ทำให้ครุตำราวจระเวณชายแดนต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนมาก แต่ในขณะที่ครุตำราวจระเวณชายแดนมีเวลาน้อย เนื่องจากมีหน้าที่เป็นครูประจำชั้น ต้องสอนทุกวิชาแล้วยังมีหน้าที่อื่น ๆ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ครูตำราวจระเวณชายแดนบางคน ต้องเดินทางกลับที่พักในระยะทางไกล และต้องทำภารกิจในครอบครัว ทำให้เหน็ดเหนื่อย ซึ่งปัญหาเหล่านี้สอดคล้องกับ สำเนา เนื้อทอง (2532) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอน ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่มีความก้าวหน้าด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่าครูภาษาไทยมีปัญหาในเรื่อง เวลาที่ใช้ในการเตรียมการสอน ทั้งนี้สาเหตุมาจากครูแต่ละคนมีจำนวนชั่วโมงสอนมาก และมีงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ครูตำราวจระเวณชายแดนได้มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยการ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองหรือเข้ารับการอบรมประจำปีของหน่วยงานบังคับบัญชา จัดหางบประมาณ ซื้อ วัสดุอุปกรณ์ เอกสารหลักสูตร ที่จำเป็น เพิ่มเติมจากหน่วยงานบังคับบัญชา และหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ลดน้อยลงได้พอสมควร

อย่างไรก็ตาม การเตรียมการสอนเป็นการเตรียมความพร้อมของครูอันจะทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการสอน สอนได้อย่างน่าสนใจ ลดข้อผิดพลาดและปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การเตรียมการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนที่ดี ครูประถมศึกษาที่ดี ควรจะเตรียมการสอนทุกครั้งก่อนที่จะสอน ซึ่งกรมวิชาการ (2525) กล่าวไว้ว่าการเตรียมการสอนเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับครูทุกคน ไม่ว่าผู้สอนจะชำนาญเพียงใด อย่างน้อยที่สุดต้องรู้ล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร ใช้วิธีการอย่างไร และใช้อุปกรณ์อะไร แต่จากการวิจัยพบว่า ครูตำราวจระเวณชายแดนส่วนน้อยที่จัดทำบันทึกการสอนล่วงหน้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมี

เวลาน้อยเนื่องจากต้องปฏิบัติภารกิจมาก และประสบปัญหาอื่น ๆ ดังที่กล่าวไว้แล้ว

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า ครูตำราวตระเวน-ชายแดนส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียนโดยการพูดคุยซักถามแล้วโยงเข้าสู่บทเรียน ทั้งมีการทบทวนความรู้เดิมไปด้วย ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวกและรวดเร็วไม่ต้องเตรียมสื่อและอุปกรณ์มากนัก ดังที่ พรทิพย์ ก่อสุวรรณ (2525) ได้กล่าวถึงการนำเข้าสู่บทเรียนโดยวิธีการสนทนาว่าเป็น การทบทวนบทเรียนที่เรียนผ่านไปในชั่วโมงก่อน ซึ่งส่วนมากจะใช้ในกรณีบทเรียนต่อเนื่อง ในชั้น กิจกรรมการสอน ครูตำราวตระเวนชายแดนทุกคนจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของ บทเรียน โดยจัดในเชิงทักษะสัมพันธ์เป็นส่วนใหญ่ซึ่ง รัชณี ศรีไพรวรรณ (2525) ประคอง สุทธสาร (2530) และอัจฉรา ชิวพันธ์ (2535) ได้ให้หลักในการจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทย ไว้สอดคล้องกับแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ของกรมวิชาการ (2534) ว่า กิจกรรมในเชิงทักษะสัมพันธ์นั้นจัดเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ให้สัมพันธ์กันโดยขั้นตอนควรฝึกทักษะแต่ละอย่างให้คล่องแคล่วเสียก่อน แล้วจึงจัดให้สัมพันธ์กัน กล่าวคือ ให้เด็กได้ฟังเสียงที่ถูกต้องเพื่อจะให้พูดได้ถูกต้อง แล้วฝึกอ่าน ให้ถูกต้องเพื่อจะได้เขียนให้ถูกต้องด้วย ส่วนในชั้นสรุปบทเรียนครูโรงเรียนตำราวตระเวน-ชายแดนส่วนใหญ่ ใช้วิธีให้นักเรียนตอบคำถาม เป็นเพราะครูจะได้ทบทวนความรู้ของนักเรียน ที่เรียนมาทั้งหมด และเป็นการประเมินผลนักเรียนไปด้วย ถ้านักเรียนตอบคำถามไม่ได้ครูจะได้ แก้อธิบายพร้อมเป็นเรื่อง ๆ และอธิบายเพิ่มเติมในเรื่องนั้น ๆ จนนักเรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามกิจกรรมหนึ่งซึ่งสามารถทำให้นักเรียนมีความสนุกสนาน ไม่เบื่อในการเรียน และช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเตรียมพร้อมที่จะเรียนได้ดี ก็คือ การใช้กิจกรรมเกม และ/หรือเพลง ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมแบบเรียนปนเล่น ดังที่ อัจฉรา ชิวพันธ์ (2521) กล่าวว่า กิจกรรมการเล่นช่วยพัฒนาความคิดของนักเรียน ช่วยส่งเสริมทักษะการใช้ภาษา ช่วยฝึกทักษะทางภาษาและทบทวนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ใช้หน้าเข้าสู่บทเรียน เสริมบทเรียน หรือประเมิน

ผลการเรียนการสอน นักเรียนจะเกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลิน จากการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมโดยใช้เกม หรือเพลงนั้น มีครูตำราวดระเวนชายแดนส่วนน้อย ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูตำราวดระเวนชายแดนทุกคนเป็นผู้ชาย ไม่คุ้นเคยกับการเล่นเกมหรือร้องเพลงที่เหมาะสมสำหรับเด็ก ๆ ประกอบกับมีภารกิจอื่น ๆ ทำให้ไม่มีเวลาในการเตรียมตัวในส่วนนี้

2.2.1 การจัดกิจกรรมการฟัง

จากการวิจัยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน พบว่าในการจัดกิจกรรมการฟังครูตำราวดระเวนชายแดนผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และ 3-4 ทุกคนให้นักเรียนฟังคำสั่งและปฏิบัติตาม ฟังคำอธิบายข่าว บทความ หรือนิทาน และตอบคำถาม ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการฟังระดับประถมศึกษาที่ว่า ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งครูพยายามให้นักเรียนฟังอย่างมีจุดมุ่งหมายโดยอาจบอกจุดมุ่งหมายของกิจกรรมแต่ละครั้ง หรืออาจใช้คำถามช่วยก็ได้ อย่างไรก็ตามโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย จะทำให้เสียเวลาเปล่า และอาจจะทำให้ประสบปัญหาเพิ่มขึ้น (จันทร์ศรี นิตยฤกษ์, 2535) จากการสัมภาษณ์พบว่า มีครูตำราวดระเวนชายแดนเพียง 19 คน ประสบปัญหาในการจัดกิจกรรมการฟัง ในเรื่องที่นักเรียนฟังภาษาไทยกลาง ซึ่งเป็นภาษาเขียนหรือเป็นภาษาทางราชการไม่เข้าใจ ทำให้ตีความหมายของคำและประโยคนั้น ๆ ผิด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ใช้ภาษาถิ่นในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน และจะใช้ภาษาไทยกลางซึ่งเป็นคำพูดที่เข้าใจได้ง่ายและคุ้นเคยจากการได้ยินได้ฟัง จากครู วิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือที่ให้ความบันเทิงต่าง ๆ ประกอบกับผลจากวิจัยพบว่า กิจกรรมการฟังที่ครูตำราวดระเวนชายแดนผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ส่วนน้อยจัดขึ้น คือ ครูให้นักเรียนฟังภาษาไทยกลางแล้วถ้าไม่เข้าใจครูจะใช้ท่าทางและใช้ภาษาถิ่นช่วยอธิบาย และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 เพียง 7 คน ให้นักเรียนฟังภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นเปรียบเทียบกันเพื่อให้เห็นความแตกต่างของเสียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเห็นว่า นักเรียนสามารถสื่อสารกับครูได้เข้าใจด้วยภาษาไทยกลาง แท้จริงแล้วเป็นเพียงการสื่อสารซึ่งใช้คำที่เข้าใจได้ง่าย คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ต้องอาศัยการตีความประโยคต่าง ๆ แล้วจึงจะเข้าใจได้ ปัญหาตั้งที่กล่าวมาแล้วนั้นครูตำราวดระเวนชายแดนได้มีแนวทางแก้ไขเพื่อให้ นักเรียนได้คุ้นเคยกับภาษาไทยกลางโดยให้ฟังหรืออ่านหนังสือบ่อย ๆ ซึ่ง วิพุธ โสภางค์ (2535)

ได้กล่าวถึงปัญหาในด้านการฟังภาษาไทยกลางไว้ว่า นักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นอาจฟังไม่เข้าใจภาษาที่ครูใช้สอนหรือเข้าใจแต่เพียงบางส่วนมากบ้างน้อยบ้าง ทั้งนี้เนื่องมาจากระบบเสียงของทั้งสองภาษาต่างกัน นักเรียนไม่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเสียงนั้นๆ มาก่อนจึงไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างเสียงต่าง ๆ ได้ ซึ่งได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับเสียงพยัญชนะ เสียงสระ เสียงวรรณยุกต์ ซึ่งจะแก้ไขได้ด้วยการฝึกฝนอย่างถูกต้องและฝึกซ้ำอย่างเพียงพอ โดยการใช้แบบฝึกหัดที่สร้างมาโดยเฉพาะ

2.2.2 การจัดกิจกรรมการพูด

ครูสำรวจตระเวนชายแดนผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ส่วนใหญ่ (จำนวน 17 คน) ฝึกให้นักเรียนพูดรายงานหน้าชั้น และให้นักเรียนนำคำศัพท์มาแต่งประโยค ปากเปล่าอาจเป็นเพราะต้องการให้นักเรียนมีความกล้า มั่นใจในตนเองในการพูดภาษาไทยกลาง และนักเรียนได้เรียนรู้คำภาษาไทยกลางเพิ่มขึ้น รู้จักใช้คำให้ตรงความหมายด้วยตนเอง โดยมีครูคอยให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในทันทีทันใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าครูจัดกิจกรรมประเภทพัฒนาทักษะทางภาษา อันเป็นกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ภาษาให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาและเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย และส่งเสริมพัฒนาความคิดของผู้เรียน ได้แก่ การเล่นเกม, ร้องเพลง การเล่นปริศนาคำทาย เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ได้เสนอแนะไว้ในคู่มือครูสำหรับใช้ควบคู่กับหนังสือเรียนภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (2534) จาก การวิจัยปรากฏว่า มีครูสำรวจตระเวนชายแดนเพียง 2 คนจัดกิจกรรมการเล่นปริศนาคำทาย ทั้งอาจเป็นเพราะในคู่มือครูดังกล่าวได้เสนอแนะขั้นตอนในการสอน ไม่มีปริศนาคำทายให้ ซึ่งครูอาจจะมีความรู้ในเรื่องนี้ไม่มากนัก ประกอบกับเวลาและเอกสารค้นคว้าไม่มีที่โรงเรียน ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ครูสำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนร่วมอภิปรายเนื้อเรื่องในบทเรียนกับครู และให้นักเรียนฝึกพูดคำที่มีปัญหาในการออกเสียง เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้นและสามารถใช้คำพูดแสดงความคิดเห็นประกอบเหตุผลได้ แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องการออกเสียงบางเสียง เช่น ร, ล คำควบกล้ำ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัญหาข้อหนึ่งที่ครูสำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 19 คน กำลังประสบอยู่นอกจากนี้ ปัญหาอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นก็คือนักเรียนยังพูดเรียงคำในประโยค สลับตำแหน่ง และใช้ภาษาถิ่นปะปนกับภาษาไทยกลาง ถึงแม้จะสื่อความหมายได้เข้าใจ แต่ก็ยังไม่ถูกต้องหลักไวยากรณ์ของภาษาไทย ทั้งนี้

เป็นเพราะอิทธิพลของภาษาถิ่นซึ่งนักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่ง วิพุธ โสภวงศ์ (2535) กล่าวว่า ปัญหาด้านการออกเสียงภาษาไทยกลางนี้เป็นปัญหาสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านการฟัง ถ้านักเรียนไม่รู้จักความแตกต่างของเสียงในอีกภาษาหนึ่ง นักเรียนก็จะออกเสียงตามความเคยชินของตนเสียงที่ออกมาจะเพี้ยนและปัญหาอีกประการหนึ่งก็พบว่า นักเรียนมีความประหม่าอาจไม่มีความมั่นใจในตนเองเมื่อต้องพูดภาษาไทยกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตติ จันทร์ดวง (2532) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านชาวเล พบว่า ปัญหาการสอนทักษะการพูดที่ครูประสบมากที่สุด คือ นักเรียนไม่กล้าพูด รองลงมา นักเรียนเรื่องคำสลับกัน และงานวิจัยของ พิเศษศรี อนุกุล (2518) เรื่องปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาไทยในชั้นเด็กเริ่มเรียนที่พูดภาษาไทยไม่ได้ในจังหวัดยะลา พบว่า นักเรียนประหม่า อาจ กลัว และถ่อมตน ทำให้เรียนภาษาไทยได้ไม่ดีเพราะกลัวนักเรียนคนอื่นหัวเราะเยาะเมื่อตนพูดผิด ในการแก้ปัญหาข้างต้นครุฑารวจตระเวนชายแดน ได้มีแนวทางแก้ไขโดยคอยแนะนำและแก้ไขการออกเสียงที่ถูกต้องให้นักเรียนได้ฝึกซ้ำ ๆ และฝึกบ่อย ๆ ฝึกจากคำง่าย ๆ ไปสู่คำยาก การฝึกประโยคสั้น ๆ และเพิ่มความยาวของประโยคเรื่อย ๆ

2.2.3 การจัดกิจกรรมการอ่าน

ครุฑารวจตระเวนชายแดน ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ทั้งหมด (จำนวน 44 คน) จัดกิจกรรมการอ่านโดยให้นักเรียนอ่านออกเสียงคำใหม่ในบทเรียน รองลงมาครุฑารวจตระเวนชายแดน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ให้นักเรียนฝึกอ่านประโยคหรือข้อความบนกระดานคำโดยให้อ่านออกเสียงตามครู และให้นักเรียนอ่านนำทีละคนแล้วให้เพื่อนๆ อ่านตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนในระดับนี้ยังจำเป็นต้องเลียนแบบการอ่านออกเสียงและการเว้นวรรคประโยค เพื่อความถูกต้องอันเป็นพื้นฐานในการเรียนระดับสูงต่อไป เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่พูดภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทยกลางซึ่งมีระบบเสียงระบบคำ และระบบไวยากรณ์ต่างกัน จึงควรมีเนื้อหาที่ได้มาจากการเปรียบเทียบภาษาที่เรียนกับภาษาของผู้เรียน เพื่อมิให้สิ้นเปลืองเวลาในการฝึกฝน เช่น การให้นักเรียนฝึกอ่านคำที่มีปัญหาในการออกเสียงโดยการเปรียบเทียบคำภาษาถิ่นและคำภาษาไทยกลาง ซึ่งปรากฏว่าครุฑารวจตระเวนชายแดนเพียง 4 คน มีการจัดกิจกรรมเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูคุ้นเคยกับการออกเสียงคำที่มีปัญหาในการออกเสียงเช่นเดียวกับนักเรียน จึงไม่ได้มีการเน้นในเรื่องเหล่านี้ ส่วนนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ครูสำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ ฝึกให้อ่านคำยากในบทเรียน อ่านออกเสียงบทเรียน และบทร้อยกรองหรือทำนองเสนาะ เนื่องจากคำใหม่และคำยากเป็นคำที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ทั้งการอ่าน และความหมายของคำเพื่อจะได้อ่านเนื้อเรื่อง บทร้อยกรอง หรือทำนองเสนาะในบทเรียนให้เข้าใจและเกิดความเพลิดเพลินในการอ่าน และรักที่จะอ่านหนังสือ ซึ่งครูสามารถมอบหมายงานให้ทำหรือค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการให้เลือกหนังสืออ่านอิสระ เลือกตามความต้องการของตนเอง ทั้งยังเป็นการสอนที่มุ่งปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบ ต่อการทำงานและหน้าที่ของตนเอง ซึ่งปรากฏว่ามีครูสำรวจตระเวนชายแดนเพียง 4 คน ได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือได้ตามความต้องการของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดของโรงเรียนมีหนังสือที่น่าสนใจ และดึงดูดใจนักเรียนให้มีความต้องการอ่านไม่เพียงพอ ในการจัดกิจกรรมการอ่านนี้มีครูสำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 20 คน ประสบปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน อ่านหนังสือไม่คล่อง ออกเสียงไม่ชัดเจนเว้นวรรคไม่ถูก อ่านเนื้อเรื่องแล้วจับใจความไม่ได้ ซึ่งได้มีแนวทางแก้ไขปัญหาโดยฝึกอ่านคำ และสะกดคำยากในบทเรียนจนคล่อง ฝึกอ่านเรื่องสั้น ๆ โดยใช้หนังสือที่มีรูปภาพสีสดใสสวยงามเพื่อจูงใจนักเรียน ในเรื่องนี้ เสริมศรี หอกิตพาวกุล (2535) ได้เสนอแนะว่ากิจกรรมที่ใช้ประกอบบทเรียนเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ควรมีลักษณะที่จูงใจและสร้างความสนใจของนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน ทั้งยังช่วยให้เกิดพัฒนาการทางความคิด และมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ซึ่ง วลัยภรณ์ อาทิตย์เที่ยง (2528) ได้วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีภูมิหลังต่างกัน พบว่า นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย

2.2.4 การจัดกิจกรรมการเขียน

ครูสำรวจตระเวนชายแดน ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 2 ส่วนใหญ่ให้นักเรียน คัดคำใหม่ในบทเรียน และให้นักเรียนแข่งขันเขียนตามคำบอก เช่นเดียวกับครูสำรวจตระเวนชายแดน ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 ส่วนใหญ่ ให้นักเรียนเขียนคำ หรือข้อความตามคำบอก รองลงมา (จำนวน 20 คน) ให้นักเรียนคัดข้อความตัวบรรจง อาจเป็นเพราะวิธีนี้เป็นวิธีที่ชอบให้มีการแข่งขันทำให้มีความกระตือรือร้นพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่สนุก และได้สาระ

ความรู้ไปด้วย ส่วนการคิดคำหรือข้อความต่าง ๆ ด้วยตัวบรรจงก็เป็นการฝึกนิสัยในการทำงานให้มีระเบียบและยังรักษาเอกลักษณ์ของภาษาไทยให้ถูกต้องสืบไป สำหรับกิจกรรมการเขียนที่ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนน้อยจัดขึ้นก็คือ การให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เขียนเรื่องโดยอิสระ และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ให้เขียนคิดคำขวัญไว้เดือนใจตามหัวข้อที่กำหนด อาจจะเป็นเพราะว่าครูเคยจัดกิจกรรมในบทเรียนที่ผ่านมาแล้ว และ/หรือนำไปบูรณาการในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตซึ่งเรียนเกี่ยวกับวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันปืยมหาราช วันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมการเขียน ปรากฏว่ามีครูตำรวจตระเวนชายแดนประสบปัญหาจำนวน 19 คน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเขียนสะกดคำผิด ลายมือไม่สวย และไม่ค่อยจะเข้าใจในการเขียนเรื่องความ และแต่งคำประพันธ์ อาจเนื่องมาจากอิทธิพลของภาษาถิ่น ที่ทำให้นักเรียนออกเสียงคำในภาษาไทยกลางไม่ชัดเจนแล้วเขียนตามเสียงที่พูด ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุกติ จันทรดวง (2532) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาในหมู่บ้านชาวเล พบว่า กิจกรรมที่ครูจัดมากที่สุด คือ ฝึกให้นักเรียนเขียนตามคำบอก ส่วนปัญหาในการสอนทักษะการเขียนที่ครูประสบมากที่สุด คือ นักเรียนเขียนผิดเพราะอ่านออกเสียงผิด เนื่องจากทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนมีความสัมพันธ์กันดังที่ วิลเลียม เอส เกรย์ (William S Gray, 1949 อ้างถึงใน นิธยา จรุงผลฐิติ, 2529) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของทักษะการอ่าน และการเขียนไว้ว่า การเขียนสะกดคำและการอ่านมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด คนที่ความสามารถในการอ่านสูงจะมีความสามารถในการเขียนสะกดคำสูงด้วย ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาครูตำรวจตระเวนชายแดนได้มีแนวทางในการแก้ไขโดย ให้นักเรียนฝึกอ่านเพิ่มขึ้น และนำตัวอักษรภาษาไทย คำประพันธ์ และเรื่องความที่สั้น ๆ และเข้าใจง่าย พร้อมทั้งมีรูปภาพสีสันทันตึงมาดึงดูดใจให้นักเรียนได้อ่านและนำไปเป็นแบบอย่างในการฝึกเขียน

การสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมผลการวิจัยพบว่า ครูตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่ สอนทักษะการอ่านมากที่สุด รองลงมาสอนทักษะการฟัง การเขียน และการพูด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเนา เนื้อทอง (2532) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนที่มีความก้าวหน้าด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น

พบว่า กิจกรรมการสอนที่ครูสอนภาษาไทยทุกคนเลือกจัดให้แก่นักเรียนในระดับมากที่สุด คือ การอ่านเพื่อจับใจความของเรื่อง และกิจกรรมการฝึกอ่านคำยาก เนื่องจากการอ่านเป็นพื้นฐานการเรียน และการหาความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ จำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือ กรมวิชาการ (2525) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า กิจกรรมทุกชนิดของการเรียน และผลสัมฤทธิ์ของการเรียนต้องอาศัยการอ่านทั้งสิ้น

ในเรื่องการใช้ภาษาถิ่นครูตำราวจระเวณชายแดนทุกคนให้นักเรียนสื่อสารกันด้วยภาษาไทยกลางในห้องเรียนมากที่สุด แต่ก็อนุญาตให้ใช้ภาษาไทยกลางได้ในบางโอกาสซึ่งครูตำราวจระเวณชายแดนส่วนใหญ่ จะใช้ภาษาถิ่นกับนักเรียน เพื่อเล่านิทานพื้นเมือง เพื่อต้องการเปรียบเทียบคำภาษาไทยกลางกับภาษาถิ่น เพื่อต้องการสนทนากับนักเรียนเป็นการส่วนตัว และใช้เมื่อมีการว่ากล่าวตักเตือนนักเรียน อาจเป็นเพราะต้องการให้นักเรียนยอมรับว่าเป็นคนกลุ่มเดียวกับพวกเขาและไว้นใจเชื่อใจครูมากขึ้น นักเรียนก็จะเข้าใจภาษาได้รวดเร็วและลึกซึ้ง ซึ่ง วิพุธโสภวงศ์ (2535) กล่าวว่า การใช้ภาษาไทยกลางเข้าช่วยก็ควรใช้ได้ในระยะแรก ๆ โดยเฉพาะในกรณีคำศัพท์ภาษาไทยกลางและไทยถิ่นใช้แตกต่างกัน แต่เมื่อนักเรียนรู้ภาษาไทยกลางแล้วครูก็ลดการใช้ภาษาถิ่นลง อย่างไรก็ดีแม้เมื่อนักเรียนจะเรียนในชั้นสูงขึ้น ครูก็ยังอาจใช้ภาษาถิ่นบอกความหมายให้ทราบได้ ในกรณีที่ศัพท์ใหม่ต่างจากศัพท์ที่นักเรียนใช้อยู่ แม้ครูจะใช้ภาพเหมือนของจริงเป็นสื่อช่วยได้ แต่ถ้าหาสื่อได้ยากครูก็ควรบอกความหมายให้ทราบเป็นภาษาถิ่นจะประหยัดเวลาได้มาก

2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า ครูตำราวจระเวณชายแดนส่วนใหญ่ ใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง และครูส่วนใหญ่ใช้สื่อเพื่อนำสู่บทเรียน เพราะเป็นการสร้างความสนใจและดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้มาอยู่ที่การสอนของครู ซึ่งครูอาจจะใช้เวลาสั้น ๆ 5 นาที สำหรับการนำเข้าสู่บทเรียนนอกจากนี้ควรใช้สื่อการสอนอธิบายบทเรียน และใช้สื่อสรุปบทเรียนด้วย เพื่อให้นักเรียนจะได้รวบรวมความคิด ความเข้าใจของตนสรุปสาระสำคัญออกมาเป็นหลักเกณฑ์ เป็นแนวความคิดหรือเป็นข้อสำคัญของเรื่อง ผลการวิจัยปรากฏว่า มีครูตำราวจระเวณชายแดนส่วนน้อยที่ใช้สื่อในการสรุปบทเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูไม่มีสื่อการสอน และไม่มีเวลาผลิตสื่อ และวัสดุ

อุปกรณ์ในการผลิตมีไม่เพียงพอ ในเรื่องประเภทของสื่อที่ครูใช้ ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ ใช้กระดาษดำ เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่มีอยู่ในห้องเรียนทุกห้อง และนักเรียนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว และประหยัด ส่วนสื่อการเรียนการสอนอื่น ๆ ก็มีใช้ แต่ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ บอกว่า มีไม่เพียงพอ สื่อที่ต้องการเพิ่มได้แก่ บัตรตัวอักษร บัตรคำ และรูปภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน ซึ่งสื่อเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้มาจากการบริจาค และเป็นสื่อที่ครูตำรวจตระเวนชายแดนผลิตขึ้นมาใช้เอง แสดงให้เห็นว่า ครูตำรวจตระเวนชายแดน ได้พยายามชวนหาจัดหาสื่อการเรียนการสอนมาใช้เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ที่ดียิ่งขึ้น โดยครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ ใช้สื่อร่วมกับเพื่อนครูและเก็บรักษาไว้ในห้องสื่อและวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน ในส่วนของสื่อการเรียนการสอนประเภทแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่น ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ บอกว่าไม่มีใช้ เพราะเห็นว่านักเรียนสามารถฟัง พูด และอ่านภาษาไทยได้ดี นอกจากนี้ ครูยังขาดความรู้ ความชำนาญ ในการผลิตสื่อประเภทนี้ และขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต ในส่วนของปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 12 คน ประสบปัญหาเรื่องครูไม่ใช้สื่อการเรียนการสอน เนื่องจากไม่มีเวลาในการเตรียมสื่อ ขาดความรู้ความชำนาญในการผลิต ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ จึงทำให้สื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ซึ่งครูตำรวจตระเวนชายแดน มีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยขอสนับสนุนงบประมาณเพิ่มจากหน่วยงานบังคับบัญชา และหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชนรวมทั้งจัดซื้อและจัดหา สื่อวัสดุอุปกรณ์ ทั้งสื่อสำเร็จรูป และวัสดุอุปกรณ์สิ้นเปลืองเพื่อนำมาผลิต โดยครูได้เพิ่มความรู้ความชำนาญด้วย การเข้ารับการอบรม และศึกษาดูด้วยตนเอง ผลการวิจัยสอดคล้องกับ เปรมจิตร์ บุตรลีทา (2523) ได้ศึกษาการสอนภาษาไทยในโรงเรียนราษฎร์สอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษาสอง พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอนโดยเฉลี่ยครูเห็นว่าปัญหามากที่สุดในเรื่องขาดแคลนอุปกรณ์การสอน โดยส่วนเฉลี่ยครูมีปัญหามากในเรื่อง ครูไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์ ขาดทุนและความรู้ในการสร้างอุปกรณ์ สภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยที่จะใช้อุปกรณ์การสอน โดยครูมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยเฉลี่ยครูเห็นด้วยมากที่สุดในทุกเรื่อง ได้แก่ การเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์ ควรมีเครื่องมือห้องสำหรับการผลิตอุปกรณ์ ควรมีสุนัขวัสดุอุปกรณ์ที่ครูสามารถหามาใช้ได้

2.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่ จัดสภาพแวดล้อมโดยให้นักเรียนสื่อสารกันด้วยภาษาไทยกลางในห้องเรียนแต่สามารถใช้ภาษาถิ่นได้ในบางครั้ง โดยให้คำชมเชยและคอยกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเสมอ ซึ่งวิพุธ โสภวงศ์ (2535) ได้เสนอแนะแนวปฏิบัติทั่วไปในการสอนภาษาไทยให้แก่เด็กนักเรียนที่ใช้ภาษาถิ่นไว้ว่า ครูควรสร้างบรรยากาศให้นักเรียนคุ้นเคยกับภาษาไทยกลาง โดยพยายามสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาไทยกลางให้มาก เมื่อนักเรียนออกเสียงผิดหรือใช้คำผิดความหมายไม่ว่าความผิดนั้นจะน่าขันเพียงใดก็ตาม ครูไม่ควรหัวเราะหรือล้อเลียนนักเรียน ทั้งไม่ควรปล่อยให้เพื่อนคนอื่นล้อเลียนด้วย และพยายามชมเชยทุกครั้งเมื่อนักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง ส่วนสภาพแวดล้อมของห้องเรียน ครูตำรวจตระเวนชายแดนทุกคนเห็นด้วยกับการตกแต่งห้องเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนภาษาไทย ซึ่งครูตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่ จัดตกแต่งห้องเรียนในระดับปานกลาง โดยครูส่วนใหญ่ จัดไว้ตลอดภาคเรียนโดยไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนมากจะใช้แผนภูมิสระพยัญชนะ วรรณยุกต์ที่ข้อมา ติดไว้ที่ฝาผนังในมุมวิชาภาษาไทย จะมีครูตำรวจตระเวนชายแดนเพียง 1 คน ที่นำผลงานการประกวดคัดลายมือในวิชาภาษาไทยของนักเรียนมาตกแต่งห้องเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และช่วยกันรักษาสภาพห้องเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบอยู่เสมอ ส่วนมุมหนังสือครูตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่ ไม่ได้จัดเนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ที่ครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 17 คน บอกว่ามีปัญหาในเรื่องห้องเรียนมีสภาพที่ไม่เอื้ออำนวยในการตกแต่ง อาคารเรียนชำรุด ห้องเรียนไม่มีมิดชิด ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณมีจำกัด นอกจากนี้ครูยังขาดประสบการณ์และไม่มีเวลาเพียงพอ ปัญหาเหล่านี้ได้มีแนวทางแก้ไขโดยการของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานบังคับบัญชา หรือหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อนำมาสร้างและซ่อมแซมอาคารเรียน รวมทั้งจัดซื้อ วัสดุอุปกรณ์ ส่วนครูเองได้หาความรู้เพิ่มเติมและของความร่วมมือจากเพื่อนครูช่วยจัดตกแต่งห้องเรียน เนื่องจากครูตำรวจตระเวนชายแดนตระหนักว่าสภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ดังที่ สุมณ อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2530) กล่าวไว้ว่า ในการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนการสอน จะมีผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนของนักเรียน นักเรียนจะใช้เวลาอยู่ในห้องเรียนวันละประมาณ 5-6 ชั่วโมง อิทพิผลห้องเรียนจึงมีมากพอที่จะปลูกฝังลักษณะนิสัยของเด็กให้มีแบบต่าง ๆ กันออกไป และ ทศพล สังข์ทิตฺน (2532) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมทางบ้านและสภาพ

แวดล้อมทางโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 เขตการศึกษา 10 พบว่า สภาพภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนทางบวก ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ อุกฤษ์ ตั้งคำ (2527) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์

2.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ในการเรียนการสอนสิ่งที่จำเป็นประการหนึ่ง คือ การวัดและประเมินผลซึ่งครูตำราวดระเวณชายแดน ส่วนใหญ่ มีการวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนการวัดในชั่วโมงเรียนแต่ละครั้ง ใช้การซักถามนักเรียนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเสมอ รองลงมา ครูสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียน การวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียน ส่วนใหญ่ใช้ข้อทดสอบและการวัดและประเมินผลปลายภาคเรียน ส่วนใหญ่ ใช้ข้อทดสอบ เช่นกัน นอกจากนี้ยังใช้การสังเกตและสัมภาษณ์อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เบญจพร พลเสนา (2534) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครูในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เฉพาะกรณีในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูมีการประเมินผลการเรียนใน 2 ลักษณะ คือ การประเมินเพื่อปรับปรุงผลการสอน วิธีที่ครูนิยมใช้มากที่สุดได้แก่การประเมินผลด้วยการใช้แบบทดสอบ วิธีรองลงมาคือ การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนจากความสามารถในการปฏิบัติงาน และความสามารถจากการตอบคำถาม การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนในทุกรายวิชาเป็นการประเมินผลด้วยแบบทดสอบทั้งหมด อย่างไรก็ตาม การวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อคุณภาพความพร้อมหรือพื้นฐานการเรียนรู้อันผู้เรียนก่อน จะได้จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งจากการวิจัยพบว่ามีครูเพียง 3 คน ที่มีการวัดพื้นฐานความรู้ก่อนเรียนก่อนสอน โดยการใช้การสนทนาและการตอบปากเปล่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง กุวารางกูร (2525) ได้ศึกษาการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ของครูการศึกษากรณีจังหวัดกระบี่ พบว่า มีการวัดและประเมินผลการเรียนและการใช้เครื่องมือวัดผลชนิดต่าง ๆ อยู่ในระดับน้อย ส่วนการวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาไทย ครูตำราวดระเวณชายแดน ส่วนใหญ่ กำหนดเกณฑ์การผ่านจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้นตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในคู่มือการวัดผล-การเรียนทุกประการ โดยที่ครูตำราวดระเวณชายแดน บอกว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสังกัด สำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่สังกัดในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีลักษณะพิเศษที่จัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส โดยผู้สอนมิได้อาศัยรับราชการครูซึ่งได้รับการศึกษาทางด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะ จึงทำให้ได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน จากทั้งภาครัฐบาลและเอกชน โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โครงการโรงเรียนพี่ช่วยโรงเรียนน้องที่ให้การสนับสนุนในการจัดอบรมจัดหาสื่อและวัสดุอุปกรณ์มาช่วยเหลือ อีกทั้งกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ได้รับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเข้าไปเป็นสมาชิกของกลุ่มด้วย ซึ่งมีการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกัน และคอยเป็นที่ปรึกษาให้แก่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ครูตำรวจตระเวนชายแดน ส่วนใหญ่นำเครื่องมือวัดและประเมินผลมาจากกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจัดทำโดย ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยและครูตำรวจตระเวนชายแดนที่ได้รับมอบหมาย แต่ถึงกระนั้นครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 7 คน บอกว่าได้ประสบปัญหาในเรื่องที่นักเรียนทำข้อสอบไม่ได้ ทำข้อสอบช้าไม่ทันเวลาตามที่กำหนดไว้ เพราะนักเรียนใช้หนังสือเรียนบางเล่มไม่เหมือนกันกับโรงเรียนในกลุ่ม ซึ่งครูได้แก้ไขโดยจัดหาหนังสือนั้นมาสอนนักเรียน และนำข้อสอบเก่ามาให้เด็กนักเรียนฝึกทำ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล คือ ครูขาดความรู้ความชำนาญในการสร้างเครื่องมือ และขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างเครื่องมือด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง กุวารงกูร (2525) ที่พบว่า ครูมีปัญหาระดับมากเกี่ยวกับสร้างเครื่องมือวัดผล และงานวิจัยของ สวัสดิ์จิตต์นะ (2525) พบว่าในเรื่องที่ครูประสบปัญหามากจะเกี่ยวกับทักษะในการสร้างแบบประเมินผล

2.6 ด้านการสอนซ่อมเสริม

ปรากฏว่าในช่วงที่ผู้วิจัยเข้าไปสังเกตครูตำรวจตระเวนชายแดนปฏิบัติในด้านการสอนซ่อมเสริมเพียง 4 คน โดยสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สอนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม และให้นักเรียนเก่งสอนนักเรียนที่เรียนช้า สอนทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนปกติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่สังเกตไม่มากนัก และมีการปฏิบัติกิจกรรมอื่นมาก แต่จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่าครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ จัดสอนซ่อมเสริมนักเรียน

ที่เรียนซ้ำอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และรองลงมา สอนให้แก่นักเรียนที่มีปัญหาอันเกิดจากภาษาถิ่น แสดงว่าตำราวดร. เวชชาตนะมีความเอาใจใส่ต่อนักเรียนเหล่านี้เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนอ่อนจะมีผลกระทบต่อภาพรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งหมด จากการวิจัยของคณะศึกษานิเทศก์ สำนักงานประถมศึกษา ในเขต 6 (2530) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีความเห็นว่า การไม่สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนเป็นสาเหตุที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยมากที่สุด ส่วนรูปแบบในการสอนซ่อมเสริม ครูตำราวดร. เวชชาตนะส่วนใหญ่ ให้นักเรียนทำงานเพิ่ม เช่น อ่านหนังสือเพิ่มเติม และทำแบบฝึกหัด สอดคล้องกับ ภาวินี ทวีพยอม (2532) ได้ศึกษาการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย พบว่า รูปแบบการจัดการสอนซ่อมเสริมส่วนใหญ่วิธีที่ครูใช้ คือการให้งานเพิ่มเติม เช่น แบบฝึกหัด อ่านหนังสือ และรองลงมาให้นักเรียนที่พูดภาษาเขมรและเรียนเก่งช่วยสอน ลี (Lee ,1984 อ้างถึงใน รุจีร์ กุสุมาเร, 2529) ได้เสนอแนะว่า การใช้กลุ่มเพื่อนทบทวนสอนกันเองก็เป็นวิธีการซ่อมที่ได้ผลดีมากวิธีหนึ่ง ผลที่เกิดจากการให้เพื่อนช่วยสอนนั้น นอกจากการผลดีต่อผู้ซ่อมแล้ว ยังเป็นการทบทวนความรู้ให้แก่ผู้ช่วยสอนอีกด้วย แต่วิธีนี้ครูต้องพิจารณาตรวจสอบให้ดีว่า คนที่จะช่วยสอนให้เพื่อนนั้นมีความสามารถพอที่จะทำได้ หลังจากที่มีการสอนซ่อมเสริมครูตำราวดร. เวชชาตนะส่วนใหญ่ จะมีการประเมินผลโดยการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด อ่านหนังสือให้ครูฟัง และครูสังเกตพัฒนาการในการเรียนของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับ จรุง จัยโชค (2531) ได้วิจัยรูปแบบการจัดการสอนซ่อมเสริมนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยผลการวิจัยปรากฏว่า องค์ประกอบด้านกระบวนการสอนซ่อมเสริมในชั้นประเมินผลการสอนซ่อมเสริมนั้นก็คือ ครูควรให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม ซึ่งวิธีการนี้ เศรษฐศักดิ์ หนูทอง (2527) พบว่า เป็นวิธีที่ทำให้นักเรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ที่สุด

ช่วงเวลาที่ครูใช้สอนซ่อมเสริม ปรากฏว่า ครูตำราวดร. เวชชาตนะส่วนใหญ่จัดสอนเป็นบางวันโดยใช้เวลาหลังเลิกเรียน ดังที่ วิชัย ราษฎร์ศิริ (2524) ได้เสนอแนะหลักการในการสอนซ่อมเสริมไว้ว่า ระยะเวลาของการสอนซ่อมเสริมอาจทำในเวลาเรียน ขณะที่เรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ก่อนเวลาเข้าห้องเรียน ขณะพักรับประทานอาหารหรือหลังจากโรงเรียนเลิก ทักษะภาษาไทยที่ครูตำราวดร. เวชชาตนะส่วนใหญ่ จัดสอนซ่อมเสริม คือ ทักษะการอ่านเพราะเห็นว่าทักษะการอ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ อีกทั้งต้องการให้นักเรียนอ่านหนังสือ

ได้คล่องแคล่ว และเป็นการปลูกฝังให้มีนิสัยรักการอ่าน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) (2534) ที่มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่มีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพการอ่านออกเขียนได้ และคิดคำนวณได้ มีนิสัยรักการอ่านและใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ ในส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นครูตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 11 คน ประสบปัญหาในเรื่องที่ครูมีเวลาน้อยต้องปฏิบัติภารกิจอื่น ๆ และต้องเดินทางกลับบ้านพักซึ่งอยู่ไกล ทำให้ครูจัดกิจกรรมได้ไม่น่าสนใจ นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะเรียน อีกทั้งไม่เห็นความสำคัญ การสอนซ่อมเสริม ประกอบกับไม่สะดวกที่จะอยู่หลังเลิกเรียน เพราะต้องเดินทางกลับบ้าน เป็นระยะทางที่ไกล และต้องช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนา เนื้อทอง (2532) ได้ศึกษาพบว่า ครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริมในเรื่องมีภาระงาน ในด้านอื่น ๆ มากไม่มีเวลาหลังเลิกเรียน นักเรียนต้องเดินทางกลับบ้านพัก ซึ่งอยู่ไกล นักเรียนเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียนซ่อมเสริม เพราะกิจกรรมไม่น่าสนใจและอายุเพื่อนที่ต้องเรียนซ่อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัฒนา ล่วงลือ (2522) ที่ได้ศึกษาการจัดสอนซ่อมเสริมในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ปัญหาที่พบคือ ปัญหาด้านครูผู้สอน ได้แก่ ความสามารถของครูในการศึกษาปัญหาทางการเรียนของนักเรียน การเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน ที่เป็นปัญหามากสำหรับครู คือ จำนวนชั่วโมงสอน ครูมีชั่วโมงสอน 16-25 ชั่วโมง ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ครูตำรวจตระเวนชายแดนมีแนวทางแก้ไขโดยจัดสอนซ่อมเสริมทุกเวลาถ้ามี โอกาส ทั้งวันเรียนปกติ และวันเสาร์-อาทิตย์และคอยกระตุ้นให้นักเรียนให้เข้าเรียนซ่อมเสริม โดยจัดกิจกรรมให้น่าสนใจ และใช้การลงโทษถ้าไม่เข้าเรียน

2.7 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ผลการวิจัยปรากฏว่าในช่วงเวลาที่เข้าไปสังเกต ไม่มีการปฏิบัติในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทย แต่จากการสัมภาษณ์พบว่า ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยแต่ละปีการศึกษา โดยครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ จัดในวันสำคัญประจำปีมากกว่า 3 ครั้ง กิจกรรมที่ครูตำรวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ จัดมากที่สุด คือ การแข่งขันคัดลายมือ รองลงมาประกวดการอ่านคล่องเขียนคล่อง เนื่องจาก เป็นกิจกรรมที่จัดได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก ไม่ต้องเตรียมเครื่องมือ สื่อ วัสดุอุปกรณ์มากนัก และนักเรียนสามารถเข้าร่วมได้ทุกระดับ ซึ่งสอดคล้องกับ สำเนา เนื้อทอง (2532) ได้ศึกษา

พบว่า ครูสอนภาษาไทยทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ประเภทประกวด หรือการแข่งขัน ซึ่งกิจกรรมที่ครูภาษาไทยทุกคนจัดให้แก่นักเรียนในระดับมาก คือ การคัดลายมือ สถานที่ที่ใช้ในการจัด ครูตำราวจตระเวนชายแดนส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมในห้องเรียน รองลงมาจัดกิจกรรมในโรงเรือน เป็นเพราะมีความสะดวก และประหยัดค่าใช้จ่ายมาก ซึ่งนักเรียนและผู้ปกครองได้ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมต่าง ๆ ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาหลายประการ ซึ่งครูตำราวจตระเวนชายแดน จำนวน 11 คน บอกว่าประสบปัญหาในเรื่องที่ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมน้อย ประกอบกับ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ มีจำกัด ซึ่งครูตำราวจตระเวนชายแดน มีแนวทางในการแก้ปัญหา โดยขอความร่วมมือจากชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ขอสนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาล และเอกชน และขอความร่วมมือจากครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มาช่วยในการหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้น จะเห็นได้ว่าครูตำราวจตระเวนชายแดนมิได้นิ่งนอนใจ มีความพยายามที่จะส่งเสริม และพัฒนานักเรียนในทุกวิถีทางนอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ ซึ่ง สุวรรณ ตั้งที่วรัักษ์ (2532) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาภาษาไทยกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 5 พบว่านักเรียนเข้าร่วมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยน้อย การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.641 และ นวลน้อย เจริญผล (2532) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ก่อนและหลังจากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร พบว่าความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังจากการใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตรดีกว่าความคิดสร้างสรรค์ และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ส่วนในเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น สัมลักษณ์ สุกหอม (2521) ได้ศึกษาโปรแกรมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ขาดงบประมาณ เวลา และอุปกรณ์ และเห็นว่าควรปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาษาไทยให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ครูผู้สอนควรปรับปรุงตนเองในเรื่องการใช้ภาษาไทยทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียน
2. ครูผู้สอนควรเอาใจใส่ข้อผิดพลาดของนักเรียน และจัดทำ และ/หรือจัดหาชุดฝึก เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดนั้น
3. เมื่อครูผู้สอนได้รับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอนมาแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบควรติดตามผลโดยการนิเทศการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
4. หน่วยงานบังคับบัญชาควรให้การสนับสนุนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน แต่ละแห่งทั้งทางด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และกำลังคนเพิ่มขึ้น
5. หน่วยงานบังคับบัญชา ควรจัดให้มีครูตำรวจตระเวนชายแดนผู้หญิงไปสอนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อจะได้ เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำแก่นักเรียนหญิง
6. หน่วยงานบังคับบัญชาที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้อย่างชัดเจนและมีการปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน
7. เนื่องจากสภาพโรงเรียน ครู และนักเรียนของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีสภาพที่แตกต่างจากโรงเรียนโดยทั่วไป จึงควรมีการวิจัยเพื่อจัดทำหลักสูตรประถมศึกษาสำหรับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนขึ้นโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อนำมาปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูตำรวจตระเวนชายแดน
2. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน กับนักเรียนโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ